

Produktbeskrivelse

Verdipapirkreditt

Gjeldende fra 1.mars 2018

Betingelser:

- Minimum kredittramme: NOK 100.000
- Maksimum kredittramme: NOK 3.000.000
- Kun privatpersoner kan søke om aksjekreditt
- Det vil bli opprettet en VPS konto i Sparebank 1 Markets med pantsettelsesavtale
- Kapital må settes inn på depotkonto hos Sparebank 1 Markets
- Rentesats: For tiden 6%. Belastes etterskuddsvis hver måned. Innskuddsrente er p.t. 0%

1. Verdipapirkreditt

Mange investorer har et ønske om å øke sin likviditet for å kunne utnytte mulighetene i verdipapirmarkedet. Sparebank 1 Markets kan i denne sammenheng tilby kreditt til finansiering av utvalgte børsnoterte norske aksjer som handles gjennom Sparebank 1 Markets.

Verdipapirkreditt er en kreditt hvor kjøp av verdipapirer betales fra en klientkonto hos Sparebank 1 Markets, og salg av verdipapirer godskrives samme konto. Som sikkerhet for kreditten tas det pant i en VPS-konto. Trukket beløp på kreditten skal ligge innenfor gjeldende belåningsverdi av de pantsatte verdipapirene. Trekket på kreditten kan altså ikke overstige belåningsverdien av verdipapirer på den pantsatte VPS-kontoen. Belåningsverdien fremkommer ved å multiplisere markedsverdien av hvert verdipapir med belåningsgraden for verdipapiret (se pkt. 1.3).

Denne produktbeskrivelsen er skrevet for å gjøre det enklere for deg å forstå produktet Verdipapirkreditt, herunder risiko forbundet med det. Ved eventuell uoverensstemmelse mellom det som er angitt i denne produktbeskrivelsen og det som følger av kredittavtalen, Sparebank 1 Markets alminnelige forretningsvilkår, spesielle forretningsvilkår for privatpersoner, netthandel og/eller Sparebank 1 Markets alminnelige lånevilkår, vil det som er fastsatt i de sistnevnte dokumenter gjelde.

Kredittramme

Kredittrammen er et øvre tak på mulig kreditt. Størrelsen på innvilget kredittramme fastsettes etter en kredittvurdering. Før trekk på kreditt kan finne sted må investor ha tilgjengelig egenkapital, enten i form av kontanter eller verdipapirer som kan pantsettes.

Eksempel:

Dersom du har NOK 100.000,- i kredittramme og ønsker å benytte denne fullt ut, må du innbetale NOK 42.857,- i egenkapital dersom de kjøpte verdipapirene har en belåningsgrad på 70 % (70 % av 142.857,- er 100.000,-). Alternativt kan du i tillegg til de kjøpte verdipapirene pantsette andre verdipapirer. Belåningsgrader blir forklart nærmere under punkt 1.3.

1.1. Sikkerhet

Det tas sikkerhet i VPS-registrerte verdipapirer, og det enkelte verdipapir har en egen belåningsgrad. Trukket kreditt må ikke overstige belåningsverdien av de pantsatte verdipapirene. Verdipapirfond, verdipapirer som ikke er notert på Oslo børs, derivater, tegningsretter og obligasjoner/sertifikater medregnes ikke.

1.2. Rente

Det beregnes kun renter av benyttet kreditt. Kreditten har p.t. en marginbasert rente som beregnes ut fra 3mnd NIBOR med tillegg av 3,5 %. Minimumsrente er 6 %. 3mnd NIBOR fastsettes ukentlig hver mandag. Det er derfor viktig at investor tar hensyn til eventuell endring i renten. Endringer i rentebetingelser kunngjøres på tradisjonell måte i henhold til gjeldende regler for varslingsfrist.

1.3. Belåningsgrader

Belåningsgraden til et verdipapir er et mål på hvor mye et verdipapir kan belånes. Dette nivået fastsettes individuelt for det enkelte verdipapir, og er gjenstand for en løpende vurdering.

Belåningsgraden kan bli endret som følge av markedsmessige svingninger eller andre forhold som kan påvirke verdipapirenes sikkerhetsverdi og realisasjonsmuligheter.

1.4. Kjøp og salg av verdipapir

Ved kjøp av verdipapirer belastes klientkontoen og verdipapirene registreres på den pantsatte VPS-kontoen. Ved salg av verdipapirer fra den pantsatte VPS-kontoen krediteres klientkontoen med salgsbeløpet.

2. Grunner til å benytte Verdipapirkreditt

Ved å benytte Verdipapirkreditt øker du din investeringskapasitet. Du får mulighet til å kjøpe flere verdipapirer og derav øke din eksponering (gevinst/tapspotensial øker). Det å øke eksponering mot verdipapirmarkedet på denne måten kalles gearing, og ved å øke eksponeringen øker også risikoen. Det er derfor viktig at alle som benytter seg av Verdipapirkreditt kjenner til risikoaspektene ved produktet, og den generelle risikoen det innebærer å investere i verdipapir. Produktet passer derfor best for investorer som har god kjennskap til og erfaring med verdipapirmarkedet. Økningen i investeringskapasiteten vil være avhengig av belåningsgradene og markedsverdien til verdipapirene man handler/pantsetter. Belåningsgraden kombinert med markedsverdien på investors pantsatte verdipapirportefølje bestemmer altså hvilke midler man får frigjort til ytterligere handel.

Verdipapirkreditt gir investor mulighet til å frigjøre bunden kapital

Verdipapirkreditt gir deg mulighet til å frigjøre kapital som er bundet opp i verdipapirer. Deler av den kapitalen som ble brukt til å kjøpe den eksisterende verdipapirporteføljen kan frigjøres ved å belåne porteføljen.

Eksempel:

Anta at du har en portefølje med markedsverdi på nok 100.000,-. Med verdipapirkreditt har du muligheten til å belåne din eksisterende porteføljen. Dersom belåningsgraden på den eksisterende porteføljen er 60 %, vil du få nok 60.000,- disponibelt til ytterligere handel. Du kan f.eks. kjøpe nye aksjer som har en belåningsgrad på 60 % for NOK 150.000,-. ($\text{NOK } 60.000 / (1 - 0,60)$)

2.1. Krav til egenkapital ved handel reduseres om man benytter Verdipapirkreditt

Ved å benytte Verdipapirkreditt reduseres behovet for egenkapital ved kjøp av verdipapir. Vi velger å illustrere dette ved to eksempler:

Eksempel 1:

Investor ønsker å kjøpe en aksjepost verdt kr. 100.000,- men har bare kr. 60.000,- disponibelt. Dersom denne aksjen har en belåningsgrad på 40 % eller høyere, trenger man ikke mer egenkapital om man benytter Verdipapirkreditt. Dette skyldes at man belåner de aksjene man er i ferd med å kjøpe, og på den måten dekker kjøpesummen.

Eksempel 2:

Investor har kr. 100.000,- i egenkapital og ønsker å kjøpe så mange som mulig av en aksje. Hvor mange aksjer som da kan kjøpes avhenger av aksjens belåningsgrad. Påfølgende tabell illustrerer denne sammenhengen:

Egenkapital	Belåningsgrad	Potensielt Lån	Totalbeløp for investering
100.000	20 %	25.000	125.000
100.000	40 %	66.666	166.666
100.000	60 %	150.000	250.000

For å beregne maksimalt investeringsbeløp er formelen:

$$\text{Maksimalt investeringsbeløp} = \frac{\text{Egenkapitalen}}{(1 - \text{Belåningsgraden})}$$

3. Risiko

På samme måte som gevinstpotensialet øker, øker også mulighetene for tap ved å låne penger til kjøp av verdipapirer. Å plassere penger i verdipapirmarkedet innebærer en risiko i seg selv, og risikonivået vil øke dersom man benytter verdipapirkreditt. Når du benytter verdipapirkreditt må du være oppmerksom på kostnadene forbundet ved å benytte lånte midler til investeringer. Dersom rentesatsen er 6 % må din portefølje oppnå en avkastning på minimum 6 % per år for å unngå å tape penger.

Risikoen for å tape penger er høyere med verdipapirkreditt enn ved ordinær handel. I en overtrekks situasjon der investor ikke lenger har sikkerhet for trukket kreditt, har investor to valg. Enten må investor tilføre mer sikkerhet i form av verdipapirer, eller redusere kreditten ved innbetaling av penger og/eller salg av verdipapirer. Dersom investor ikke gjør noe (innen fastsatt frist), vil Sparebank 1 Markets foreta tvangssalg fra investors portefølje for å dekke inn kreditten. Tvangssalg kan redusere egenkapitalen betydelig. Ved store markedsbevegelser kan du tape mer enn din egenkapital, noe som innebærer at du blir sittende igjen med gjeld til Sparebank 1 Markets.

Det er viktig å være klar over hvordan belåningseffekten innvirker på sikkerheten ved salg av verdipapirer. Siden verdipapirene på investors VPS-konto inngår i sikkerheten for kreditten, vil et salg av verdipapir påvirke verdien av investors sikkerhet. Dette innebærer at dersom du selger aksjer som er kjøpt med kreditt, og aksjene har en høy belåningsgrad (for eksempel 60 %) vil du bare få 40 % egenkapital.

Eksempel: Fall i markedsverdi

Vi antar at total investering på NOK 100.000,- med belåningsgrad 60 %. Dette innebærer egenkapital på NOK 40.000,- og gjeld på NOK 60.000,-. Tabellen under illustrerer hvor stor del av porteføljen som må selges for å dekke inn et overtrekk når markedsverdien faller.

Fall i markedsverdi	Overtrekk	Nødvendig salgssum
10 %	-6.000	15.000
20 %	-12.000	30.000
30 %	-18.000	45.000

Formel for å beregne nødvendig salgssum er:

$$\text{Nødvendig salgssum} = \frac{\text{Ønsket innbetaling}}{(1 - \text{Belåningsgraden})}$$

Det er også viktig å være klar over to forhold som styrer belåningsverdien. I tillegg til markedsverdien av et verdipapir, vil også belåningsgraden endre seg. En nedgang i belåningsgraden på verdipapirer i porteføljen kan således gi stor effekt på belåningsverdien, og kan også sette investor i en overtrekks situasjon. Det er derfor viktig å til enhver tid være oppdatert på utviklingen på din pantsatte VPS-konto. I tillegg anbefaler vi at man alltid har en tilgjengelig kreditt på minst 20 % av de pantsatte verdipapirenes belåningsverdi. Dette for at investor skal ha en buffer mot endringer i markedsverdi og/eller belåningsgrad.

Trekket på kreditten kan som nevnt ikke overstige belåningsverdiene av de pantsatte verdipapirene. Det er derfor viktig å følge med på din pantsatte VPS-konto slik at belåningsverdien av de pantsatte verdipapirene ikke blir lavere enn trukket kreditt. Belåningsverdiene av de pantsatte verdipapirene kan reduseres av to ulike årsaker:

- Verdien på et eller flere av verdipapirene på den pantsatte VPS-kontoen faller
- Belåningsgraden for et eller flere av de verdipapirene på den pantsatte VPS-kontoen reduseres.

Vi gjør videre oppmerksom på at et fall i markedsverdi kan medføre at belåningsgraden reduseres for den aktuelle aksjen. Dette vil da kunne få en kumulativ effekt for investor.

4. Kreditten

Trekket på kreditten begynner først når et kjøp krever mer penger enn det du har på konto. Dersom du ikke benytter kreditten vil det ikke påløpe kostnader.

Dersom du har trukket kreditt og selger verdipapirer, vil salgssummen brukes til å nedbetale kreditten. Lånet kan også nedbetales ved å sette penger inn på klientkontoen. Så lenge saldo på klientkontoen er positiv, kan investor forespørre uttak. Kreditten derimot kan kun benyttes til handel i verdipapirer.

5. Overtrekk og tvangssalg

Som nevnt over vil belåningsverdien reduseres ved fall i markedsverdi og/eller belåningsgrad. Dette kan medføre at trukket kreditt overstiger belåningsverdien av de pantsatte verdipapirer, og du har dermed et overtrekk. Sparebank 1 Markets krever at du umiddelbart dekker inn et eventuelt overtrekk.

Dette kan gjøres på følgende måter:

- Tilføre penger (betale ned kreditten)
- Tilføre verdipapir (øke belåningsverdien)
- Selge verdipapir slik at kreditten nedbetales

For å unngå overtrekk, bør du følge særlig godt med på din pantsatte VPS-konto og klientkontoen dersom du nærmer deg grensen for lånerammen din, i tilfelle belåningsverdien og/eller belåningsgradene av de pantsatte verdipapirene reduseres.

I tilfelle overtrekk (mislighold), vil SpareBank 1Markets så langt det er mulig ta kontakt (pr. telefon og/eller annen måte Sparebank 1 Markets finner hensiktsmessig) med deg, og avtale med deg hvordan misligholdet skal rettes (ved påfyll av sikkerheter, salg av finansielle instrumenter på VPS-kontoen din, innbetaling av likvide midler til rammekontoen din, eller en kombinasjon av ovennevnte, i slik utstrekning at overtrekk ikke lenger er til stede).

Dersom Sparebank 1 Markets ikke har oppnådd kontakt med deg, eller avtale om hvordan misligholdet vil bli rettet ikke er oppnådd innen kl. 12.00 samme dag, har Sparebank 1 Markets samme dag rett til på din regning og risiko, å iverksette umiddelbart tvangssalg av finansielle instrumenter på din VPS-konto for å bringe kreditten innenfor godkjent belåningsverdi. Det samme gjelder dersom det på ethvert tidspunkt viser seg at du helt eller delvis bryter den avtale som er inngått om retting av misligholdet.

Sparebank 1 Markets har til enhver tid rett til midlertidig å stanse videre belastninger av utbetalinger fra klientkontoen.

Et tvangssalg innebærer at Sparebank 1 Markets overtar hele eller deler av porteføljen for å realisere verdipapirene og dekke inn kreditten. Et tvangssalg kan innebære at investor sitter igjen med negativ egenkapital og gjeld til Sparebank 1 Markets.

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli beregnet overtrekksrente i slike situasjoner. I tillegg vil investor bli belastet for alle omkostninger Sparebank 1 Markets måtte få på grunn av overtrekket og tvangssalget.

6. Renteberegning

Kredittrente (renter til gode) vil godskrives din klientkonto månedlig (etterskuddsvis). Rentesatsen er p.t. 0%

Debetrente (skyldige renter) vil bli belastet din konto månedlig (etterskuddsvis). Belastning av debetrenten vil medføre endringer på din saldo, og herunder også disponibelt beløp og tilgjengelig kreditt. Du må derfor sørge for å ha nok penger på konto når denne debiteringen foretas, slik at overtrekk ikke forekommer. Rentesatsen er p.t. 6%

7. Revurdering av kreditten

Kreditten vil bli revurdert hvert kvartal. I enkelte tilfeller kan Sparebank 1 Markets kreve dokumentasjon på din økonomiske situasjon, og du vil da bli kontaktet slik at denne dokumentasjonen blir fremskaffet.

8. Aksjekreditt i aksjetjenesten

Eksempel på kredittbilde fra aksjetjenesten:

Kontanter/Lån

52 478,18

Markedsverdi

2 835 174

Skjul beholdning og ordre

BEHOLDNING

STATISTIKK

ORDRE

KREDITT

Kjøpekraft

Kapital

52 478

Sikkerhet

80 953

Benyttet sikkerhet

92%

Benyttet kreditt

95%

Kredittramme

1 000 000

Lånesaldo

-947 185

Egenkapital

Sikkerhet

Kapital

Markedsverdi

2 835 174

Belåningsverdi

1 028 474

Kredittramme

1 000 000

Reskontrosal...

-947 185

Reskontrosal...

-947 185

Reskontros...

-947 185

Påløpt rente

-336,64

Påløpt rente

-336,64

Påløpt rente

-336,64

Tilleggscred...

0,00

1 887 652

80 953

52 478

Aksjekreditt i aksjetjenesten

Med marginkalkulator kan du beregne hvor mange aksjer du kan handle

MARGINKALKULATOR

Ticker/Selskap

Kalkuler

Beregn hvor mye du kan handle for og finn margingrad for enkeltaksjer

Siste	Margingrad	Din sikkerhet
176.35	90%	80 953,00

Handle denne aksjen

Med nåværende kurs kan du handle Statoil for 52 478,18 (298 stk)

Aksjekreditt i aksjetjenesten

Definisjon i aksjetjenesten:

Kontanter/Lån

Sum av kontanter og tilgjengelig kreditt

Kjøpekraft:

Viser hvor mye du kan handle for, begrenses av to parametere: sikkerhet og kapital

Sikkerhet:

Verdien av sikkerhet i aksjer. Er summen av belåningsverdi, reskontrosaldo og renter.

Kapital:

Verdien av kontanter. Summen av kredittramme, reskontrosaldo og renter

Benyttet sikkerhet:

Grafisk fremstilling av hvor mye sikkerhet som er benyttet vist i prosent.

Sikkerhet/belåningsverdi

Verdien kan ikke overstige 100%

Benyttet kreditt:

Grafisk fremstilling av hvor mye av kreditten som er benyttet vist i prosent.

Utrekningen inkluderer skyldig rente/rente til gode

$(\text{Lånesaldo} + \text{rente}) / \text{kredittramme}$

Verdien kan ikke overstige 100%

Kredittramme:

Viser innvilget kreditt

Lånesaldo:

Viser beløpet som er lånt

Egenkapital:

Verdien av aksjer og kontanter minus lån og renter

Summen av markedsverdi på porteføljen, reskontrosaldo og renter

FORBEHOLD

Produktinformasjon

Dette dokumentet inneholder informasjon om mulig avkastning og risiko ved produktet Verdipapirkreditt. Dokumentet er utarbeidet for å gjøre det enklere for deg å forstå produktet, med særlig fokus på risiko forbundet med aksjehandel på kreditt.

Markedsføringsmateriale

Dokumentet utgjør markedsføringsmateriale og skal ikke oppfattes som en investeringsanbefaling etter verdipapirloven § 3 -10, jf. forskriften § 3 – 5 flg.

Ingen anbefaling eller personlig investeringsråd

Informasjonen i dette dokumentet er utelukkende ment som generell informasjon og skal ikke oppfattes som en anbefaling eller personlig investeringsråd om å handle aksjer på Verdipapirkreditt, jf. verdipapirhandelloven § 2 - 4. Sparebank 1 Markets har ikke vurdert om produktet er egnet eller hensiktsmessig for deg. Ønsker du en vurdering av hvorvidt dette produktet er tilpasset dine behov og risikoprofil, ta kontakt med megler for veiledning.

Ansvarsbegrensning

Sparebank 1 Markets bestreber seg på å påse at informasjonen i dette dokumentet er pålitelig og korrekt. Vi påtar oss imidlertid ikke ansvar for eventuelle feil og mangler som måtte fremgå av dokumentet. Sparebank 1 Markets påtar seg heller ikke ansvar for eventuelle investeringer eller låneopptak som gjøres på bakgrunn av denne informasjonen. Mottaker er selv ansvarlig for å foreta en vurdering av hvilke fordeler, ansvar og risiko som er forbundet med produktet.

Informasjon om risiko

Dokumentet inneholder informasjon om risiko forbundet med produktet. På generell basis må du være oppmerksom på at enhver investering i finansielle instrumenter innebærer risiko for tap. Vær særlig oppmerksom på at ved å benytte verdipapirkreditt vil risikoen ved å plassere penger i verdipapirmarkedet øke, og at markedsbevegelser kan skje svært raskt. Du kan tape mer enn din opprinnelige investering. Det vises for øvrig til informasjon om risiko i selve dokumentet.

Uoverensstemmelse med kredittavtale og øvrige kundedokumenter

Ved eventuell uoverensstemmelse mellom det som er angitt i denne produktbeskrivelsen og det som følger av kredittavtalen, Sparebank 1 Markets alminnelige forretningsvilkår, spesielle forretningsvilkår for privatpersoner, netthandel og/eller Sparebank 1 Markets alminnelige lånevilkår, vil det som er fastsatt i de sistnevnte dokumenter gjelde.